

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ОСНОВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 01 вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика основ наукових досліджень
Викладач (-і)	Дяків Олена Василівна, доц., канд. мистецтв. кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
Контактний телефон викладача	Дяків Олена Василівна (0342)2523135
Е-маї викладача	Дяків Олена Василівна olena.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</p> <p>https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є однойменна галузь методика наукових досліджень, тобто курс фундаментальних знань для вирішення професійних завдань у певній галузі, зокрема з історії сучасного мистецтва апробація, якого відбувається в контексті загальнокафедральної теми. В предмет вивчення також входить володіння методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання і використання наукової інформації, спроможність до плідної науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності. Науково-дослідницька робота – це головний шлях набуття, примноження й оновлення знань, який передбачає уміння ставити наукові завдання, планувати їх виконання, організувати збір та обробку інформації, а також створювати умови для генерування нових ідей та їх практичної реалізації. Тому досліднику-початківцю слід розпочати вивчення конкретно-теоретичних і науково-виробничих задач прикладного характеру, що визначається специфікою обраного ним напрямку.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологія наукового дослідження. 2. Етапи виконання наукової роботи. <p>Навчальна дисципліна “Методика основ наукових досліджень” спрямована на поетапне введення студентів в процес науково-дослідницької роботи. Розпочинається навчання з основ пізнання методів, принципів та підходів, зосереджується увага на загальних та конкретно-наукових методах і таким чином студент має змогу визначити ту методику, завдяки якій буде проводитись дослідження. В ході навчального курсу здобуваються знання роботи над текстом, з ілюстративним, архівним матеріалами. Обирається актуальна тематика наукових робіт, що в свою чергу пов’язана з практичним завданням. З’ясовуються шляхи логічних підходів до виконання поставлених завдань, зокрема визначаються етапи роботи над розкриттям об’єкту і предмету дослідження.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні займатись розробкою конкретно-теоретичних і науково-виробничих задач прикладного характеру, що визначається специфікою відповідного напрямку вищої освіти. Також вони повинні проводити аналіз стану, вирішення проблем за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, патентно-інформаційних досліджень з метою визначення рівня техніки, обґрунтування мети дослідження. Використовувати методи дослідження, які застосовуються під час вирішення науково-дослідної задачі, розробки методики дослідження, його апаратного забезпечення. Застосовувати науковий аналіз і узагальнення</p>	

фактичного матеріалу, який використовується у процесі дослідження. Успішне оволодіння студентами методико-методологічними принципами проведення дослідження і навичками роботи допомагає їм у подальшому в ефективній професійній діяльності.

Важливими є наукові вміння: формулювати мету завдання наукової роботи; отримувати нові результати, що мають теоретичне, прикладне або науково-методичне значення; проводити апробацію отриманих результатів і висновків у вигляді патентів (заявок на патенти), доповідей на наукових конференціях (не нижче факультетського рівня) або підготовлених публікацій в наукових журналах і збірниках; узагальнювати результати досліджень з наведенням висновків і рекомендацій; оформити результати творчої діяльності, захистити свої надбання у визначенні авторських прав.

Основними джерелами методики основ наукових досліджень є праці вчених, на фактичному матеріалі яких укладено курс. Серед чисельних праць виділяється навчальний посібник В. І. Зацерковного, де автором наведено необхідні теоретичні матеріали та розкриті питання методики, організації та проведення наукових досліджень. Положення про методику наукової роботи, етапи дослідження подають своїх працях Крушельницька О. В., Свердан М. М., Стеченко Д. М., Черній А. М. та інші. Зокрема, автори В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко в підручнику “Організація та методика науково-дослідницької діяльності” подають детальний опис мови і стилю наукової роботи.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє в проведенні наукової роботи, опануванні подекуди складних систем організації наукової діяльності, зокрема ефективно її планувати та репрезентувати одержані результати. У Законі України “Про вищу освіту” передбачено, що наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід’ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Тому, окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних навичок студентами, що навчаються за спеціальністю “Образотворче мистецтво”.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Методики основ наукових досліджень” є розкриття змісту основних положень теорії курсу спрямованого на формування у студентів базових знань з основ методології, а також знань про організацію та проведення наукових досліджень, підготовку їх до самостійного виконання наукової роботи.

Основними цілями вивчення теоретичного матеріалу є залучення молодих науковців до наукових досліджень, які ґрунтуються на здатності студента самостійно проводити аналіз певного предмету або об’єкту чи явища, розкривати суть теми, робити висновки щодо матеріалу. Особливістю наукових досліджень у сфері мистецтвознавства є своя професійної методологія та методика дослідження здобувача теми за певними ознаками. “Науково-дослідницька робота – це головний шлях набуття, примноження й оновлення знань, який передбачає уміння ставити наукові завдання, планувати їх виконання, організувати збір та обробку інформації, а також створювати умови для генерування нових ідей та їх практичної реалізації. На практичних (семінарських, лабораторних) заняттях передбачає процес виконання наукової роботи, в якому важливим є обрання теми та пошуки матеріалу для подальшого дослідження в ході роботи з польовим матеріалом (фіксація об’єкту та предмету дослідження в світлинах, або ж в цифровому варіанті), літературними, а якщо є така можливість із архівними джерелами. Важливим є обрання теми студентом, яка повинна досліджуватись ним з огляду на специфіку актуальності матеріалу на даний час, тому слід одразу визначити напрям роботи та цікаво подати матеріал. Це означає, що тему треба розкрити під певним авторським кутом та наголосити в ній на моментах, які досі не були зафіксовані або частково висвітлювались іншими авторами.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати : структурні частини наукової роботи, які передбачають наступні пункти:

- Зміст.
- Вступ.
- Розділ I “Назва розділу”.
- Підрозділи: 1.1. “Назва підрозділу”, 1.2. “Назва підрозділу” та ін.
- Розділ II “Назва розділу”.
- Підрозділи: 2.1. “Назва підрозділу”, 2.2. “Назва підрозділу” та ін.

- Розділ III “Назва розділу”.
- Підрозділи: 3.1. “Назва підрозділу”, 3.2. “Назва підрозділу” та ін.
- Висновки.
- Список використаної літератури
- Додатки.

методологічні основи дослідження, що здійснюється за такими напрямками:

- вивчення наукових праць відомих учених, які застосовували загальнонаукову методологію для вивчення конкретної галузі науки;
- аналіз наукових праць провідних учених, які одночасно із загальними проблемами своєї галузі досліджували питання даної галузі;
- узагальнення ідей науковців, які безпосередньо вивчали дані проблему;
- проведення досліджень специфічних підходів для вирішення цієї проблеми професіоналами-практиками, які не лише розробили, а й реалізували на практиці свої ідеї;
- аналіз концепцій у даній сфері наукової і практичної діяльності українських учених і практиків;
- вивчення наукових праць зарубіжних учених і практиків.

ВМІТИ :

- визначати зміст та завдання, які поставлені в назві теми. Якщо чітко означений в темі предмет, то спрямувати всі сили на його пошуки, а якщо зазначено об’єкт, то всесторонньо розглянути усі можливі варіанти його складових;
- систематизувати одержані результати;
- користуватись науковою мовою – володіння мовою спеціальності, основу якої становить впорядкована і стандартизована термінологія, а також визначені загальні вимоги до магістерської роботи та коректність використання чужих наукових результатів;
- проводити апробацію отриманих результатів і висновків у вигляді патентів (заявок на патенти), доповідей на наукових конференціях (не нижче факультетського рівня) або підготовлених публікацій в наукових журналах і збірниках;
- узагальнювати результати досліджень з наведенням висновків і рекомендацій;
- оформити результати творчої діяльності, захистити свої надбання у визначенні авторських прав.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин (денне/заочне)
лекції	15/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	15/6
самостійна робота	60/80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	4	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Методологія наукового дослідження.

Тема № 1. Види і форми науково-дослідницької роботи студентів.	2		6
Тема № 2. Методи науково-дослідницької роботи. Загальні методи наукового пізнання (емпіричні та теоретичні).	2		6
Тема № 3. Загальнонаукові принципи та підходи. Культурологічний підхід наукового дослідження.	2		6
Тема № 4. Первинні та вторинні методи.	2		6

Модуль II. Етапи виконання наукової роботи.			
Тема № 5. Первинні навички проведення дослідження. Семінар, курсова робота, дипломна робота. Основні вимоги до дипломної роботи.	2	5	16
Тема № 6. Взаємозв'язок теми з об'єктом, предметом, метою та завданням дослідження.	2	10	10
Тема № 7. Мета і завдання наукового дослідження. Робота над науковим текстом: точність словесного викладу і використання спеціальної термінології.	3	10	10
ЗАГ.:	15	15	60
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Навчально-наукового Інституту мистецтв.		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової екзаменаційної роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює теми № 1-7. На екзаменаційну роботу виносяться 2 описових завдання, кожне з яких оцінюється по 20 балів, одне практичне завдання, яке оцінюється максимально в 20 балів. Максимальний бал за екзаменаційну роботу становить 60. До балів за екзаменаційну роботу додаються бали за семестрові роботи, які в сукупності повинні складати від 90 до 95 балів.		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.		
7. Політика курсу			
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://odpmr.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/; https://odpmr.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/.</i></p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного</p>			

8. Рекомендована література

1. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посібник / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.
3. Свердан М. М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / М. М. Сведан, М. Р. Свердан. – Чернівці: Рута, 2006. – 352 с.
4. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: Підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К.: Знання, 2005. – 309 с.
5. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: Посібник / А. М. Черній, за заг. ред. І. І. Ібадуліна. – К.: Арістей, 2004. – 232 с.
6. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2004. – 307 с.
7. Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовка магістерських і дисертаційних робіт: Навчальний посібник / Р. Б. Шишка. – Харків: Еспада, 2007. – 368 с.

<https://odpmr.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/>

Викладач _____ доц. Дяків О.В.